

Общите различни спомени

Юлиан Куюмджиев*

Резюме: Текстът е посветен на спомените на Константин Илиев и Лазар Николов, част от които са писани по едно и също време, но за себе си, без да са споделени между двамата. Анализират се периодите на създаване, спецификата на текстовете, структурата им, както и част от пресечните точки в тях, които получават различен прочит. Поставя се въпросът за промяната в отношенията им през годините, отразена директно или индиректно в тези спомени.

Ключови думи: Константин Илиев, Лазар Николов, спомени, Панчо Владигеров, Александър Райчев, различие

През 2022 година беше публикуван непознат дотогава ръкопис на Лазар Николов¹ – спомени на композитора за период от повече от половин век (от началото на 30-те години на миналия век – детството му, до края на 1988 година). Появата на този ръкопис на бял свят припомни друга подобна книга, издадена преди близо три десетилетия – спомените на Константин Илиев², композитор, чийто творчески път в началото – до 60-те години, е близък до този на Лазар Николов, двамата са съмишленици в търсенето и отстояване-

* Проф. д-р Юлиан Куюмджиев – Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив; Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“; e-mail: j_kujum@hotmail.com

¹ Николов, Лазар. Разказ за преживяното. Биографични бележки и размисли. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2022 [Николов / Nikolov, 2022].

² [Илиев / Iliev, 1997]. Имам предвид първите две части – „Хроника на ранните години“ и „Битие и творчество“, с. 13 – 338 в посоченото издание. „Хроника на ранните години“ е написана през 1954, а ръкописът на „Битие и творчество“ е започнат през 1984 и е завършен през 1985. Вж. [Илиев / Iliev, 1997, с. 146, 334]. През 2024 година синът на Константин Илиев арх. Венцислав Илиев осъществи второ издание на тази книга, но цитатите тук са по първото издание.

Литература / Bibliography

Владигеров, Панчо (1956). Опасни прояви. – В: *Българска музика*, 1956, № 3, с. 1 – 4 [Vladigerov, Pancho (1956). *Opasni proyavi*. – In: *Balgarska muzika*, 1956, № 3, s. 1 – 4].

Илиев, Константин (1987а). Спомени за живите. – В: *Музикални хоризонти*, 1987, № 4, с. 88 – 109 [Iliev, Konstantin (1987a). *Spomeni za zhivite*. – In: *Musical Horizons*, 1987, № 4, s. 88 – 109].

Илиев, Константин (1987б). Спомени за живите. – В: *Музикални хоризонти*, 1987, № 5, с. 81 – 102 [Iliev, Konstantin (1987b). *Spomeni za zhivite*. – In: *Musical Horizons*, 1987, № 5, s. 81 – 102].

Илиев, Константин (1997). Слово и дело. София: ЛИК, 1997 [Iliev, Konstantin (1997). *Slovo i delo*. Sofia: LIK, 1997].

Илиев, Константин (2002). Лазар Николов. Пловдив: Act Music, 2002 [Iliev, Konstantin (2002). *Lazar Nikolov*. Plovdiv: Act Music, 2002].

Йосифов, Драгомир (2022). Единосъщият друг. – В: *Българско музикознание*, 2022, № 3, с. 3 – 27 [Yossifov, Dragomir (2022). *Edinosashtiyat drug*. – In: *Bulgarian Musicology*, 2022, № 3, s. 3 – 27].

Куюмджиев, Юлиан, съст. и ред. (2005). Лазар Николов. Константин Илиев. Писма. Пловдив: Act Music, 2005 [Kujumdzhev, Yulian, sast. i red. (2005). *Lazar Nikolov. Konstantin Iliev. Pisma*. Plovdiv: Act Music, 2005].

Куюмджиев, Юлиан, съст. (2017). Лазар Николов. Страници от архива. Пловдив: Коала прес, 2017 [Kujumdzhev, Yulian, sast. (2017). *Lazar Nikolov. Stranitsi ot arhiva*. Plovdiv: Koala press, 2017].

Куюмджиев, Юлиан (2023). Лазар Николов: „Художникът трябва преди всичко да е искрен в своето творчество“. Разказ за човешката и творческата честност. – В: *Музика и светоглед. XIII Академични пролетни четения*. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2023, с. 107 – 129 [Kujumdzhev, Yulian (2023). *Lazar Nikolov: „Hudozhnikat tryabva predi vsichko da e iskren v svoeto tvorchestvo“*. *Razkaz za choveshkata i tvorcheskata chestnost*. – In: *Muzika i svetogled. XIII Akademichni proletni cheteniya*. Sofia: NAM „Prof. Pancho Vladigerov“, 2023, s. 107 – 129].

Николов, Лазар (2022). Разказ за преживяното. Биографични бележки и размисли. София: НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2022 [Nikolov, Lazar (2022). *Razkaz za prezhivyanoto. Biografichni belezhki i razmisli*. Sofia: NAM „Prof. Pancho Vladigerov“, 2022].

Найденова, Горица (2023). Лазар Николов: „Разказ за преживяното. Биографични бележки и размисли“. – В: *Българско музикознание*, 2023, № 2, с. 126 – 131 [Naydenova, Goritsa (2023). Lazar Nikolov: „Razkaz za prezhivyanoto. Biografichni belezhki i razmisli“. – In: *Bulgarian Musicology*, 2023, № 2, s. 126 – 131].

Петрова, Ангелина (2020). Идеологическият диктат и Новата музика в България. София: ИИИЗк – БАН, 2020 [Petrova, Angelina (2020). *Ideologicheskiyat diktat i Novata muzika v Bulgaria*. Sofia: IAS – BAS, 2020].

Стравински, Игор (1976). Хроника на моя живот. София: Музика, 1976 [Stravinsky, Igor (1976). *Chroniques de ma Vie*. Sofia: Musika, 1976].